

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

Statnett SF
0355 OSLO

Vår dato: 25.03.2024

Vår ref.: 201704420-16

Deres ref.: 2023/3526-1

Godkjenning av metode for fastsettelse av alternative framgangsmåter etter CACM artikkel 44

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode for fastsettelse av alternative framgangsmåter i tilfeller der prosessen med den europeiske døgemarkedskoblingen ikke gir resultater fra Statnett SF (Statnett) den 8. desember 2023. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i Europakommisjonens forordning (EU) 2015/1222 av 24. juli 2015 om retningslinjer for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM) artikkel 44.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode for fastsettelse av alternative framgangsmåter («metode for fallbackprosedyre»).

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften regulerer de fysiske markedene for omsetning av elektrisk kraft dagen før fysisk levering (døgemarkedet) og fram til driftstimen (intradag). Disse markedene sikrer i stor grad den momentane balansen mellom tilbud og etterspørsel som til enhver tid må finnes i kraftsystemet.

CACM inneholder krav om at Statnett skal være med på å utarbeide flere metoder og vilkår for å gjennomføre regelverket. Noen av disse metodene og vilkårene skal Statnett utarbeide sammen med andre TSOer i kapasitetsberegningsregionene Norden og/eller Hansa, og noen skal Statnett utarbeide sammen med TSOer i hele EØS, med unntak av Island og Liechtenstein.

¹ Forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft
E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:
www.nve.no/reguleringsmyndigheten
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

RME skal vurdere metodeforslagene utviklet av TSOene, og har hjemmel til å godkjenne metodene etter CACM artikkel 9, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2, og etter energiloven² § 6-1.

Ett av forslagene som etter CACM skal oversendes til RME for godkjenning er forslag til felles metode om alternative framgangsmåter i tilfeller der prosessen med døgnmarkedskoblingen ikke gir resultater (artikkel 44).

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 18. mai 2017 mottok de nordiske reguleringsmyndighetene forslag til felles metode om alternative framgangsmåter fra de nordiske TSOene. De nordiske reguleringsmyndighetene ble sammen enige om at forslaget måtte endres før det kunne bli godkjent. De nordiske reguleringsmyndighetene anmodet de nordiske TSOene om å tydeliggjøre forslaget visse steder samt en større endring. Endringen gikk ut på at metoden skal legge til rette for at den baltiske regionen også skal holdes sammenkoplet med den nordiske regionen i en fallback-situasjon, når dette er mulig.

Den 8. desember 2023 mottok RME forslag til metode om alternative framgangsmåter (metode for fallbackprosedyre) fra Statnett i henhold til CACM artikkel 44, jf. artikkel 9.1.

Metoden er utviklet i fellesskap av alle TSOene i Norden.

Metoden fastsetter en prosedyre for hva som skal skje i en situasjon der normal europeisk markedskopling ikke er mulig. Dette kan for eksempel skje når det ikke er mulig å sende inn nødvendig data om overføringskapasitet mellom budområder, kraftbørsene (NEMOene³) ikke klarer å sende inn ordrebøker eller de sentrale IT-systemene ikke klarer å regne ut priser og kraftflyt. I en slik situasjon sier fallbackprosedyren at Norden, og Baltikum når det er mulig, skal forsøke å forbli markedsmessig koplet.

Metoden fastsetter at en NEMO, som har rollen som «fallback-koordinator», skal sette i gang de alternative framgangsmåtene i en fallbacksituasjon. Fallback-koordinatoren beregner en nordisk markedsløsning og sender resultatene til alle TSOene og NEMOene i det sammenkoblede området. Dersom Norden og Baltikum har utpekt samme fallback-koordinator kan denne beregne felles nordisk og baltisk markedsløsning. Kapasiteten på forbindelsene ut av Norden, alternativt Norden og Baltikum, settes lik null. Denne kapasiteten allokeres så gjennom en «skyggeauksjon» organisert av Joint Allocation Office⁴.

Rollen som fallback-koordinator går på rundgang mellom NEMOene som opererer i den nordiske regionen.

² Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. av 29. juni 1990 nr. 50 (heretter forkortet energiloven).

³ Nominated Electricity market Operator. Nord Pool EMCO og EPEX er NEMO i Norge.

⁴ Joint Allocation Office (JAO) er pan-europeisk tjenesteleverandør for TSOene, og eier og drifter plattformen for tildeling av overføringskapasitet i Europa.

Dersom fallback-koordinatoren ikke lykkes å få til et nordisk markedsresultat etter frakopling før klokken 20:00, benyttes prisene fra en referansedag. Referansedagen er fastsatt i prosedyren.

Fallbackprosedyren er en videreføring av dagens løsning. Eneste endring fra dagens praksis er at det i dag alltid er Nord Pool EMCO som er fallback-koordinator, mens det i fremtiden vil være flere NEMOer som vil ha denne rollen på omgang.

1.3. Høring og konsultasjon

TSOene har etter CACM artikkel 12 en plikt til å høre metoden før den ferdigstilles. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når metoden ferdigstilles.

Høringen ble gjennomført av alle de Nordiske TSOene fra 13. mars til 13. april 2017 gjennom ENTSO-E⁵. To aktører sendte innspill til høringen. Statnett har sammen med metoden vedlagt et forklarende dokument som beskriver hvordan de, sammen med de andre TSOene i Norden, har tatt hensyn til synspunkter fra denne høringen.

RME har gjennomført en nasjonal konsultasjon av metodeforslaget fra 19. mai til 9. juni 2017. Ingen synspunkter med relevans for forslaget implementering i Norge har kommet inn.

1.4. Koordinering under behandling av saken

RME har gjennom et frivillig samarbeid om metodeforslaget deltatt i NordREG for å komme frem til en felles enighet blant de øvrige nordiske nasjonale reguleringsmyndighetene.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. CACM

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med CACM er ifølge artikkel 3 å:

- a) fremme effektiv konkurranse i produksjonen av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft,
- b) sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen,
- c) sikre driftssikkerheten,
- d) optimalisere beregningen og tildelingen av utvekslingskapasitet mellom budområder,

⁵ ENTSO-E står for European Network of Transmission System Operators for Electricity, og er TSOenes samarbeidsorganisasjon i Europa.

- e) sikre rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av TSOer, NEMOer⁶, ACER⁷, reguleringsmyndigheter og markedsdeltakere,
- f) sikre og forbedre gjennomsiktighet og pålitelighet med hensyn til opplysninger,
- g) bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnettet for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen,
- h) ta hensyn til behovet for et rettferdig og velordnet marked og en rettferdig og velordnet prisdannelse,
- i) sikre like vilkår for NEMOer, og
- j) sørge for tilgang til utvekslingskapasitet mellom budområder som ikke innebærer forskjellsbehandling.

Tidsfrister

TSOene skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter CACM og sende disse til sine respektive reguleringsmyndigheter for godkjenning i tråd med CACM artikkel 9.1, innen de tidsfrister som angis i forskriften.

Reguleringsmyndighetene skal etter CACM artikkel 9.10 fatte vedtak om de innkomne vilkårene eller metodene innen seks måneder etter at reguleringsmyndigheten mottok forslaget til vilkår eller metode.

Høring

TSOene som etter forskriften er ansvarlig for å sende inn forslag til vilkår og metoder til godkjenning, skal samrå med interessenter, inklusive de berørte myndighetene i hvert medlemsland, om utkastet til metodeforslaget. Etter CACM artikkel 12.1 skal høringen vare i minst én måned.

Etter CACM artikkel 12.2 skal forslag til metoder som skal sendes inn av TSOene på europeisk nivå, offentliggjøres og sendes ut på offentlig høring på europeisk nivå. Forslag til metoder som skal gjelde på regionalt nivå skal ut på offentlig høring på regionalt nivå. Forslag til metoder som skal gjelde på bilateralt eller multilateralt nivå skal som et minimum sendes på høring i de berørte EØS-landene.

TSOene som er ansvarlige for å sende inn forslag til metoder skal etter CACM artikkel 12.3 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før TSOene sender endelig forslag til metode til sine nasjonale reguleringsmyndigheter for godkjenning. I alle tilfeller skal det gis en grundig begrunnelse for at de synspunkter som er framkommet i høringen, er innarbeidet i forslaget eller ikke. Denne redegjørelsen skal sendes inn sammen med metodeforslaget.

Innholdskrav

⁶ Utpekt operatør på markedet for elektrisk kraft

⁷ Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter

Forslaget til metoder skal etter CACM artikkel 9.9 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

Godkjenning

Forslag til metode om alternative framgangsmåter etter CACM artikkel 44 skal etter CACM artikkel 9.7 godkjennes av alle de relevante reguleringsmyndighetene i den berørte regionen.

Dersom metodeforslaget krever godkjenning av flere enn én reguleringsmyndighet skal de respektive reguleringsmyndighetene etter CACM artikkel 9.10 samordne med hverandre for å komme til enighet.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b), jf. bokstav a) skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne vilkår eller metoder om den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehalser i overføringsnett.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor fristen og det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av CACM.

RME har koordinert sin beslutning om vedtak med de andre berørte reguleringsmyndighetene gjennom reguleringsmyndighetenes felles fora. Den 7. mars 2018 kom de berørte myndigheter til enighet om at metoden kan godkjennes. RME har fattet vedtak innen seks måneder etter at metodeforslaget ble mottatt fra Statnett.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

Metoden om alternative framgangsmåter (fallbackprosedyren) skal kun anvendes dersom normal europeisk markedskopling ikke er mulig og reservemetoden utviklet i samsvar med artikkel 36 nr. 3 i CACM ikke er mulig å gjennomføre. Det vil si at metoden kun skal benyttes i unntakstilfeller. Samtidig viser RME til at fallbackprosedyren er viktig for å opprettholde god driftssikkerhet.

Metoden innebærer at markedsaktørene kan handle på tvers av budområdegrensene innad i Norden (og Baltikum) i en situasjon der europeisk markedskopling ikke er mulig. Dette er særlig viktig for markedsaktører i Norden, ettersom Norden består av mange mindre budområder.

Fallbackmetoden er en videreføring av dagens praksis, bortsett fra at andre NEMOer enn Nord Pool EMCO vil ha rollen som fallback-koordinator.

Metodeforslaget inneholder en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden. RME vurderer at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i CACM. Kravene i CACM artikkel 9 er dermed oppfylt.

Samlet sett er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes.

3.3. Vedtak

RME godkjenner Statnetts metodeforslag om alternative framgangsmåter i henhold til CACM artikkel 9.1 og 9.7, og energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b), jf. bokstav a). Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og operatør for transmisjonsnettet i Norge.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Tiril Henriksen Norvoll
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: - Skrive hvilket vedtak du klager på. - Skrive hvilket resultat du ønsker. - Opplyse om du klager innenfor fristen. - Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og

nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.